

آموزش زبان فارسی ۱

جلسه ۲۲

مدرس : سیده سعیده ابراهیمی

روش تدریس در پایه ی اول ابتدایی

چه روشی را برای تدریس کتاب فارسی انتخاب کنیم؟

نخست، سعی کنیم روش های متداول تدریس چه سنتی، چه مشارکتی را بشناسیم و بر اجرای مسلط باشیم؛ اما فراموش نکنیم معلم آگاه حتی به روشی هم که برگزیده، صد در صد پایبند نمی ماند؛ بلکه فرصت های آموزشی پیش آمده در کلاس را مغتنم می شمارد و می کوشد تا برنامه تدریس اش را سامان دهد؛ اما در هر حال باید بر روش ها اشراف داشته باشد.

تدریس سنتی: روش های سنتی تدریس ممکن است امروز در کلاس های مشارکتی کمتر مورد استفاده قرار گیرد، اما اشراف بر آنها همچون تسلط بر روش های امروزی برای معلم ضروری است.

روش های تدریس سنتی را — که هنوز متداول اند — این گونه بر شمرده اند:

۱— روش سخنرانی

۲— روش حفظ و تکرار

۳— روش پرسش و پاسخ

۴— روش نمایشی

۵— روش ایفای نقش

۶— روش گردش علمی

۷— روش بحث گروهی

۸— روش آزمایشی (روش آزمایشگاهی)

شما با همه ی این روش ها آشناييد، يا به نحوی آنها را در کلاس تجربه کرده ايد؛ اما از هشت روشی که اینجا برشمردیم، یقیناً دو گونه ی نخست را همه ی ما بیشتر می شناسیم و متأسفانه شاهد اجرای آنها بوده ایم. شاید گاهی هم به ندرت نوع سوم را تجربه کرده باشیم؛ اما کمتر معلمی را می شناسیم که آن را — چنان که می بایست — به شیوه ی سقراطی اجرا کرده باشد. روش های دیگری که از آنها نام بردیم، در مقیاسی بسیار اندک مورد توجه قرار گرفته اند اما شاید بتوان ادعا کرد که اگرچه دست کم پنج روش اخیر تدریس سنتی در زمره شیوه های متریقی محسوب می شوند — که اگر خوب اجرا می شدند، نتایج درخشانی به بار می آوردند — اما فاقد یک ویژگی مطلوب اند؛ و آن ((هم یاری)) دانش آموزان است. به زبانی دیگر، احساس مسئولیت هریک از آنها در مقابل یادگیری دیگران که امروزه مهمترین رکن در روش های جدید آموزش و غرض از آن همان هدف اصلی آموزش، یعنی تربیت شهروند سالم و باورمند به آداب و اخلاق دینی است.

تدریس مشارکتی و فعال:

بدیهی است که در فرایند تدریس چند فکر بهتر از یک فکر و بازدهی گروه بهتر از کار فردی است. برنامه های تدریس مشارکتی از ابتدا بر این پایه و اساس قرار گرفته اند که ارتقای نیروی انسانی جامعه به نفع یکایک آنهاست. اصل مشارکت برای پیشرفت و ارتقای همگانی از این تفکر ناشی شده است که همه با هم بکوشیم و برای پیشبرد همگانی تلاش کنیم تا از دستاوردهای کوشش همگانی بهره مند شویم.

بنابراین محیط آموزش باید به محیطی تبدیل گردد که همه در آن:

۱ — با هم کار کردن را بیاموزند؛

۲ — دانسته های خود را به جمع هدیه کنند؛ ۳

— از دانسته های جمع بهره بگیرند؛

۴ — به نظر جمع احترام بگذارند؛

۵ — موفقیت هر یک از اعضای گروه را موفقیت خود تلقی کنند؛

۶ — مسئولیت جمعی خود را بشناسند؛

یادگیری مشارکتی (هم یاری): یادگیری مشارکتی باید بتواند روحیه ایثار، گذشت و همبستگی و احساس تعلق به گروه را در افراد ایجاد کند. در این یادگیری برخلاف یادگیری فردی و رقابتی که دیگران مانع تلقی می شوند، هریک از افراد گروه، حامی و پشتیبان دیگری است.